

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ἐγκυκλιζόμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας — Ἐγκύκλιος ἀρ. 30, ἀπὸ 11 Ἀπριλίου 1932 —
ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα τῆς Μέσης καὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ : Ἐτησίᾳ δραχμὲς 100. Ἐξά-
μηνι δραχ. 55. Τρίμηνι δραχ. 30.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ : Αἰγύπτου γρόσια διατιμ. 50,
Ἀμερικῆς δολλάρια 3. — Ἀγγλίας καὶ ὧν ἐν γέ-
νει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.
Ἐξέμνηοι καὶ Τρίμνηοι ἀναλόγως

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρο-
μαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουδιώτου μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 43ος

Ἀθῆναι, 14 Δεκεμβρίου 1935

Ἔτος 58ον.—Ἀριθ. 2

ΟΙ ΕΞΩΦΡΕΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΑΝΤΙΦΕΡ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΥΠΟ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Κανένας βράχος τουλάχιστο, κανένας σκοπέλος, ποὺ νὰ ἐξέχῃ, λίγες ὀργυιὲς ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσης, γιὰ νὰ θάψῃ ὁ Ἐξοχώτατος τοὺς θησαυροὺς του; Τίποτα τέτοιο δὲν φαινόταν ὁλόγυρα. Κι' ὅσο καλὰ κι' ἂν κοίταζε μὲ τὸ τηλεσκόπιο στὰ σημεῖα ποὺ ὑποπτευόταν, ὁ καπετάνιος δὲν ἐβλέπε τὸ παραμικρὸ. Τὴ στιγμὴ ἐκείνῃ — ἔξη καὶ λίγα λεπτά — ὁ ἥλιος ἀρχισεν ἀγγιζῆ τὸν ὀρίζοντα, σφυρίζοντας καθὼς ἔδρεχε τὴ φωτιὰ του ἢ θάλασσα, καθὼς ἐπίστευαν οἱ ἀρχαῖοι Ἰθῆρες. Ὅπως στὴν ἀνατολὴ του, ἔτσι καὶ στὴ δύση του, ἡ διάθλαση τὸν ἔκανε ἀκόμα νὰ φαίνεται, ἐνῶ εἶχε κρυφτεῖ κάτω ἀπ' τὸν ὀρίζοντα. Ἐαφνικὰ ἡ λάμψη ἔσβυσε, τὸ σκάφος τοῦ καραβιοῦ σκιάσθηκε καὶ μόνο τὰ ψηλὰ πανιά πορφύρωνε ἀκόμα ἡ δύση.

Εἶχε ἀρχίσει πιά νὰ σκοτεινιάζῃ, ὅταν μιὰ δυνατὴ φωνὴ ἀκούσθηκε ἀπὸ τὴν κόψα τοῦ καταρτιοῦ:

— Ὁέε!...

— Τί εἶναι; ρώτησε ὁ καπετάνιος.

— Γῆ ἐμπρὸς δεξιὰ!

Μὲ τὴ φωνὴ τοῦ σκοποῦ, οἱ ναῦτες ὤρμησαν στὴν κουπαστὴ καὶ κοίταζαν κατὰ τὴ δύση. Ὁ καπετάνιος σκαρφώθηκε στὸ μεγάλο κατάρτι, καθαλλίκεψε μιὰν ἀντένα, καὶ μὲ τὸ κιάλι στὸ μάτι ἐρευνήσε τὸν ὀρίζοντα. Ὁ σκοπὸς δὲν εἶχε κάνει λάθος: Σὲ ἀπόσταση ἔξη ἐπτὰ μιλλίων, διακρινόταν ἓνα νη-

σίαι, ποὺ ὁ ὄγκος του μαύριζε πάνω στὰ τελευταῖα χρώματα τοῦ οὐρανοῦ. Ἐμοιαζε μὲ σκοπέλο μετρίου ὕψους ποὺ τὸν στεφάνωνε ὀμίχλη ἀπὸ ἀτμούς. Ἄν ἦταν πενήντα χρόνια ἀργότερα, θὰ ἐνόμιζαν πὼς βλέπουν τὸν καπνὸ κανενὸς μεγάλου βαποριοῦ· ἀλλὰ στὰ 1831 δὲν φανταζόταν ἀκόμα κανέναν πὼς οἱ ὠκεανοὶ θαύλακωνουνταν γιὰ μέρα ἀπὸ τόσο πελώ-

ρια σκάφη. Ἄλλωστε ὁ καπετάνιος μόλις πρόφθασε νὰ ἰδῇ τὸ νησίκι ἐκεῖνο. Γιατὶ ἀμέσως σχεδὸν σκεπάσθηκε ἀπὸ τὸν πέπλο τῆς ἐσπέρας. Ἀδιάφορο! Τὸ εἶχαν ἰδεῖ καλὰ ὅλοι. Καμμιά ἀμφιβολία δὲν χωροῦσε γιὰ τὴν ὑπαρξὴ του.

Ὁ καπετάνιος κατέθηκε στὸ κάσσο κι' ὁ Ἐξοχώτατος τὸν ρώτησε μὲ ἀγωνία:

- Λοιπὸν;
- Ναί, φάνηκε ἓνα νησί!
- Σὲ τί ἀπόσταση;
- Πέντ' ἔξη μίλλια πρὸς τὰ δυτικά.

— Ὁ χάρτης δὲν σημειώνει τίποτα σ' αὐτὸ τὸ μέρος;

- Τίποτα!
- Εἶσαι βέβαιος;
- Βεβαίως.
- Εἶναι λοιπὸν νησίκι ἀγνωστό;

— Ὑποθέτω.

— Πὼς γίνεται αὐτό;

— Καθόλου ἀπίθανο τὸ νησίκι νὰ σχηματίσθηκε τὴν τελευταῖα. Γιατὶ μοῦ φάνηκε σκεπασμένο ἀπὸ ἀτμούς ἡφαιστειώδεις. Σ' αὐτὲς τίς θάλασσες οἱ πλουτωνικὲς δυνάμεις εἶναι σ' ἐνέργεια καὶ συχνὰ ξεφυτρώνουν καινούργια νησιά ἢ νησίκια.

— Ὁ Θεὸς κι' ὁ λόγος σου, καπετάνιο! Τί ἄλλο καλύτερο θὰ ἤθελα ἀπὸ ἓνα νησίκι ποὺ ἀνέδυσσε τελευταῖα ἀπ' τὴ θάλασσα; Δὲν θάταν ἀκόμα κανενός.

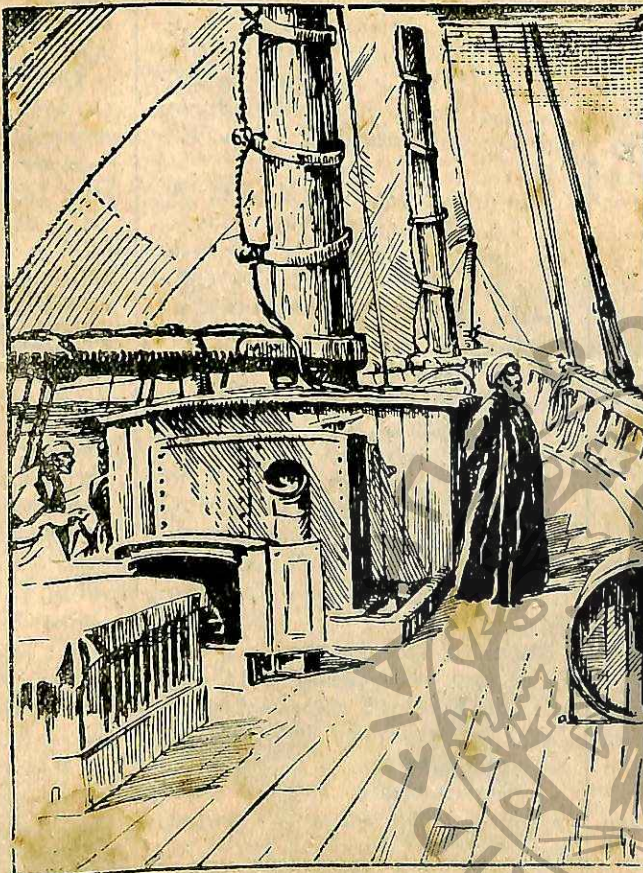
— Ἡ τουλάχιστο, Ἐξοχώτατε, θάνηκε στὸν πρῶτο του κάτοχο.

— Σὲ μένα λοιπὸν!

— Ναί, σὲ σὰς.

— Ἀς τραβήξουμε ἴσια σ' αὐτὴ τὴ γῆ.

— Ἰαὶ μὰ καὶ μὲ πρό-
ννηση. Τὸ βρῖχι μας θὰ κιν-
δύνευε νὰ συντριφθῇ, ἂν δ-

Ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ἐπισκόπησε πάλι τὸν ὀρίζοντα...
(Σελ. 2, στ. γ').

πάρχουν ύφαλοι δλόγυρα... Προτείνω να περιμένουμε ως να ξημερώσει για να ιδούμε καλά.

— "Ας περιμένουμε.

"Ο καπετάνιος είχε δίκιο. Ένα πλοίο δεν μπορεί να ριφοκινδυνεύει στα παράλια μιας άγνωστης γής· πρέπει να προχωρήσει φρόνιμα με τη βοήθεια και προπάντων να μην έμπιστεύεται τη νύχτα.

"Ο Έξοχότατος λοιπόν κατέβηκε στην καμπίνα του. Δεν ήταν φρόδος να γρήγορα να ξυπνήσει: πριν βγει ο ήλιος, θάταν πάλι στο κάσσορο.

"Ο καπετάνιος δεν θέλησε να φύγει τη γέφυρα. Η νύχτα κατέβαινε άργα. "Ο δρίζοντας γινόνταν λίγο-λίγο ακαθόριστος και στένευε ολοένα. Στον ουρανό είχαν σβύσει κι' οι τελευταίες χλωμές ανταύγειες. "Από μια ώρα, μόλις φουσούσε ένα έλαφρό άγεράκι. "Αφησαν μόνο ταναγκάει πανιά για να δουλεύει το τιμόνι και να κρατιέται το βρίκι στην ίδια πάντα διεύθυνση.

Σε λίγο ανάφθηκαν στο στερέωμα οι πρώτοι άστερισμοί. Στο βορρά, ο Πολικός κοίταζε σάν ακίνητο μάτι, χωρίς ζωηρή λάμψη, ενώ ο "Αρκτούρος λαμποκοπούσε στην ούρα της Μεγάλης "Αρκτου. "Από τάλλο μέρος του Πολικού, η Κασσιόπεια έγγραφε το λαμπρό της ντούμπλ-βέ (W). Και κάτω, στην επιφάνεια της κοιμισμένης θάλασσας, βασιλευε η ανεξήγητη εκείνη νάρκη που της φέρνει τις πρώτες ώρες η νύχτα.

"Ο καπετάνιος, άκουμπισμένος στην πρύμη, ακίνητος, συλλογιζόταν. Είχε άρχισει νάμφιβάλλει: "Η γή εκείνη που είχε φανεί το δειλινό, μήν ήταν άπτική άπάτη; "Αλήθεια, ένα καινούργιο νησί είχε άναφανεί σ' εκείνο το μέρος; Μπορούσε κανείς να το παραδεχθί για πιθανό. Μ' αν ήταν κιόλα πιασμένο; "Αν κανένας θαλασσοπόρος είχε στήσει εκεί τη σημαία του; Οι "Αγγλοι, οι «ρακοσυλλέκτες» αυτοί του "Ωκεανού, δεν θάφιναν ένα νησάκι που θάπαντούσαν στο δρόμο τους χωρίς να το μαζέψουν άμέσως και να το ρίξουν στο καλάθι τους... Μή θά φαινόταν σέ λίγο κανένα φως που θά μαρτυρούσε την κατοχή;

Με τις άμφιβολίες αυτές, άνυπόμονα ο καπετάνιος περίμενε την ήμερα. Τίποτα άλλωςτε δεν έδειχνε πιά τη θέση του νησιού, ούτε καν οι άτμοι εκείνοι που φάνηκαν να το τυλίγουν το δειλινό. Παντού τώρα το σκοτάδι ήταν πυκνό.

Οι ώρες κυλούσαν. Οι άστερισμοί που τριγύριζαν τον πόλο είχαν διαγράψει κιόλα τεταρτοκύκλιο γύρω στον άξονα του στερεώματος. Κατά τις τέσσερις άρχισε να σπρίζει ή άνα-

τολή. Τότε φάνηκαν μερικά έλαφρά σύννεφα καρφωμένα στο ζενίθ. Θάργουσε βέβαια να βγή ή ήλιος· μ' αν δεν χρειαζόταν και τόσο φως για να βρή ένα ναυτικός ένα νησάκι σημειωμένο, αν υπήρχε πραγματικώς.

Τή στιγμή εκείνη, ο Έξοχότατος ανέβηκε στο κάσσορο όπου βρισκόταν τώρα κι' ο καπετάνιος.

— Λοιπόν, τ' νησάκι; ρώτησε.

— Νά το, Έξοχότατε! άποκρίθηκε ο καπετάνιος, δείχνοντας ένα σύμπλεγμα από βράχους σέ άπόσταση δυό μόνο μιλίων.

Β'.

"Οπου δίδονται στον άναγνώστη μερικές άπαραίτητες εξηγήσεις.

"Ας μ' αν παραξενευθί ή άναγνώστης πού, στην άρχή αυτού του κεφαλαίου, θά παρουσιασθί ο Μεχμέτ-Άλης. "Ο πασάς αυτός, ο δοξασμένος στην Ιστορία της Αίγυπτου, έτυχε νάχη κάποιες σχέσεις, όχι πολύ φιλικές, με τον «Έξοχότατο» που γνωρίσαμε στο προηγούμενο.

Τήν εποχή εκείνη, ο Μεχμέτ-Άλης δεν είχ' έπιχειρήσει ακόμα να κατακτήσει, με το στρατό του άδελφού του "Ιμπραήμ, την Παλαιστίνη και τη Συρία που ανήκαν στο σουλτάνο της Τουρκίας Μαχμούτ. "Απεναντίας, ο σουλτάνος κι' ο πασάς ήταν καλοί φίλοι, και μάλιστα ο δεύτερος είχε δώσει άποτελεσματική βοήθεια στον πρώτο για να καταστείλει στο Μοριά την επανάσταση των Έλλήνων.

Για μερικά χρόνια, ο Μεχμέτ-Άλης κι' ο "Ιμπραήμ καθήσαν ήσυχοι στα πασαλίκια τους. "Η άδράνεια όμως αυτή δεν συμδιδαζόταν με τις φιλοδοξίες τους, και δεν ζητούσαν παρά την ευκαιρία για νάποτινάξουν τον ζυγό της Πύλης και να ιδρύσουν μια νέα Αίγυπτο, ανεξάρτητη.

Στην Αίγυπτο ζούσε τότε κάποιος που ή περιουσία του, κληρονομιά πολλών του προγόνων, λογαριαζόταν από τις πιδ μεγάλες του τόπου. Έμενε στο Κάιρο, λεγόταν Καμύλκ-πασάς, κι' είναι αυτός ο ίδιος που ο καπετάνιος της γολέττας τον προσφωνούσε Έξοχότατο.

"Ηταν άνθρωπος σπουδασμένος, δεινός στίς μαθηματικές έπιστήμες και στίς πρακτικές τους εφαρμογές. "Αλλά και φανατικός θωμανός, αν και γεννημένος στην Αίγυπτο. "Από στρατιωτική οικογένεια, έγινε στρατιώτης κι' ο ίδιος, και με την άνδρεία του πήρε τον τίτλο και το βαθμό του Πασά. Τό 1799, δεκαεννιά χρονών, διακινδύνευσε πολλές φορές την έλευ-

θερία του, την περιουσία του, τη ζωή του, πολεμώντας τους Γάλλους που πήγαν να υποτάξουν την Αίγυπτο με τον στρατηγό Βοναπάρτη. Στη μάχη του "Ελ-Άρς αιχμαλωτίσθηκε με τους Τούρκους. Θά τον άφιναν έλεύθερο αν έδινε το λόγο του πως δεν θά πολεμούσε πιά Γάλλους στρατιώτες. "Αλλά, άποφασισμένος νάγωνισθί ως τ' άσχατα για την άπλευθήρωση της "Ανατολής από τους Έυρωπαίους, κι' έλπίζοντας ένα άπίθανη μεταβολή της τύχης, πεισματάρης κιόλα στίς πράξεις του όπως ήταν και στίς ιδέες του, άρνήθηκε να υπογράψι. "Αργότερα κατόρθωσε να δραπετεύσι κι' εξακολούθησε τον πόλεμό του με ακόμα μεγαλύτερο πείσμα.

Στη Γιάφφα έπεσε πάλι στα χέρια των Γάλλων μαζί με τέσσερις χιλιάδες στρατιώτες. "Αλθανούς προπάντων και "Αρναούτες. "Ο Βοναπάρτης, αυτή τη φορά, δεν τους ζήτησε να υποσχεθούν πως δεν θά ξαναπολεμήσουν· φοβήθηκε το μεγάλο τους άριθμό και πρόσταξε να τους τουφεκίσουν όλους.

"Η προσταγή εκτελέσθηκε σκληρά. Οι περισσότεροι από τους αιχμαλώτους έπεσαν νεκροί στην άμμουδιά κι' εκείνοι που δεν τους άγγιξαν οι σφαίρες κι' ένόμιζαν πως τους χαρίσθηκε ή ζωή, βρήκαν το θάνατο καθώς έφευγαν από την παραλία.

Ούτε σ' αυτό το μέρος ούτε μ' αυτό τον τρόπο έμελλε να χαθί ο Καμύλκ-πασάς. "Απάντησε κάποιους Γάλλους—είναι πρὸς τιμή τους—που τους είχε άποτροπιάσει ή άπάνθρωπη εκείνη σφαγή, αν και τήν επέβαλλε ίσως ή άνάγκη του πολέμου. Οι καλοί άνθρωποι συγκινήθηκαν και κατόρθωσαν να σώσουν πολλούς αιχμαλώτους. "Ενας άπ' αυτούς, ναύτης σέ πλοίο έμπορικό, που τριγύριζε τη νύχτα τους βράχους της άκρογιαλιάς, μήπως είχε καταφύγει εκεί κανένας από τους δυστυχισμένους αιχμαλώτους, βρήκε τον Καμύλκ-πασά, βαριά πληγωμένο από σφαίρα. Τόν μετέφερε σέ σίγουρο μέρος, τον περιποιήθηκε, τον γιάτρεψε. Μπορούσε ποτέ να ξεχάσει τέτοια εκδούλευση ο Καμύλκ-πασάς; "Οχι βέβαια! Και θά ιδούμε παρακάτω π' τε και πως θέλησε να την ανταμείψι. "Υστερ' άπ' τρεις μήνες σηκώθηκε γερός.

"Η έστρατεία του Βοναπάρτη στη Συρία σκόνταψε μπροστά στον "Αγιο-Ιωάννη της "Ακρας. "Ο τουρκικός στρατός, με άριστράτηγο τόν πασά της Δαμασκού "Αβδουλλάχ, είχε διαβί τον "Ιορδάνη στίς 4 του "Α-

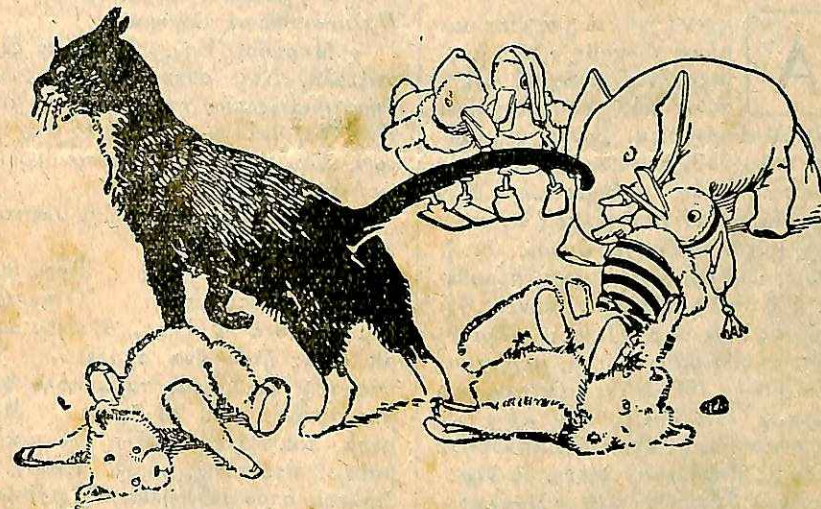
ΟΙ ΓΑΤΕΣ ΤΗΣ ΔΑΝΑΗΣ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

Β'.—Μια συνομιλία

Κατευχαριστημένη κι' εγώ, περήφανη μάλιστα νάχω στα γόνατά μου τέτοιο γάτο, δεν τολμούσα να κουνηθί από φόβο μή μου φύγι. "Ηταν όμως πολύ βαρύς και σέ λίγο τ' α γόνατά μου άρχισαν να μουδιάζουν. Μ' ουτε κι' ο Μέν' "Αλέξαντρος έννοούσε να κουνηθί, γιατί του άρεσε, φαίνεται, ή θέση που είχε διαλέξει, κι' εξακολουθούσε να γουγουρίζι δυνατά.

Θέλησα τότε να του μιλήσω, να του εξηγήσω με τρόπο πως μ' εκούραζε, και να τον παρακαλέσω να καθήσι τουλάχιστο δίπλα μου. Του κά-

πρίλη· κι' από τάλλο μέρος, ο άγγλικός στόλος του Σύδνεϋ Σμιθ περιπολούσε στα παράλια της Συρίας. "Ο Βοναπάρτης δεν μπορούσε πιά να κάμη τίποτα. Και στίς 20 του Μάη άναγκάσθηκε να λύσι την πολιορκία του "Αγίου "Ιωάννου της "Ακρας.

"Ο Καμύλκ πασάς δοκίμασε τότε να γυρίσι στη Συρία. "Αν γύριζε στην Αίγυπτο, που τήν εποχή εκείνη ήταν άνάστατη, θά έκανε τήν έσχάτη άφροσύνη. Έπρεπε να περιμένη, και πραγματικώς περίμενε πέντε δάκερα χρόνια. Χάρη στη μεγάλη του περιουσία, μπόρεσε να ζήσι πλούσια σέ διάφορες έπαρχίες, μακριά από τήν αιγυπτιακή πλεονεξία. Στο μεταξύ, είχε φανεί στη σκηνή ή γιός ενός άπλου άγα, που θαυμάσθηκε ή άνδρεία του στη μάχη του "Αμπουκίρ, στα 1799. "Η έπιρροή αυτού του Μεχμέτ-Άλη ήταν τόση, ώστε κατάφερε να ξεσηκώσι τους Μαμελούκους εναντίον του δικικτη Κόρρεβ-πασά και του διαδόχου του Κουρσίδ.

(Άκολουθεί)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

Ο ΣΚΥΛΟΣ ΚΙ' Ο ΛΑΓΟΣ

I

— Σπίθα, σέ παρακαλώ,
Μ' αν έλπίσης για κυνήγι!
Τό λαγό μας τόν καλό
"Αφ' όσον τον νά φύγι!

Είσαι σ' αν πιστό σκυλί
Κι' είσαι—ξέρω—κυνηγάρα!
"Όμως μή τόσο πολλή
Για τρεχάματα λαχάρα!

Πιά τη γλώσσα μ' αν κραμάς!
Μή του κάνου λαχανιάς!
Παίξ' αν μαζί μ' έμάς,
Τή λαγίνα μ' αν πειράξ' αν!

"Ελα, γίνου λογική!
"Εσ' αν π' αν να διασκεδάσης,
Λοιπόν σου βαστά ή ψυχή
"Αλλο πλάσμα νά χαλάσης!

II

— Πήγαίνε, κυρά-λαγίνα,
Βάλε φόρα στα ποδάρια!
Πάρε δρόμο για τ' αν σκίνα,
Δρόμο και για τ' αν θυμάρια!

Τό σκυλί τόχουμε δέσει.
Δέ θά σου ριχθί ξοπίσω!
"Ελα, φύγε από τη μέση
Και νάρθ' αν δεν θά ν' άφήσω.

Φύγε στη στιγμή, άφανίσου,
Μήπως άλλοι σέ προφτάσουν!
Πάρε πίσω τη ζωή σου,
Πάρε και τη λευτεριά σου!

Εύχομαι νά ζήσης χρόνια,
Νά χαρής χωρά τριφύλλια,
Νά χαρής παιδιά κι' άγγόνια
Και τρανή-τρανή φαμίλια!

ΤΕΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

(Η άναδημοσίευση άπαγορεύεται)

κου! έκανε πως δεν καταλαβαίνει κι' εξακολούθησε ακίνητος να γουγουρίζι. Δεν άπελπίσθηκε. Του ξαναμίλησα. Και τότε... άρχισε να μου μιλά κι' εκείνος.

"Ας λήη ή Λουλού πως τ' αν κοιτάς δεν καταλαβαίνουν τη γλώσσα των γάτων. "Εγώ νομίζω πως, αν θέλουν, τήν καταλαβαίνουν πολύ καλά. "Η Λουλού δεν ξέρει τί λέει. Και ν' αν άκουσα να μου ψιθυρίσι με τ' αν γουγουρισμάτα του ο Μέν' "Αλέξαντρος, ο γάτος:

— "Αγαπητή μου Δανάη, τ' αν γόνατά σου είναι πιδ μαλακά από μαξιλάρι και, καθώς κάθ' αν έτσι φρόνιμα, είναι μεγάλη εύχαρίστηση για μένα να κάθουμαι πάνω σου.

— Καλά λοιπόν, του είπα κι' εγώ, κάθου άφο' αν σ' αν έρεσει. "Υστερα θά τ' αν τ' αν λίγο τ' αν γόνατά μου και θά ξεμουδιάσουν. Δεν πειράζει.

"Ο Μέν' "Αλέξαντρος εξακολούθησε:

— Και τώρα, αγαπητή μου Δανάη, πρέπει να σου π' αν πως έχω γυναίκα και τρία παιδιά. Σκοπεύω να φέρω έδω τήν οικογένειά μου, να ζήσι

στο σπίτι σου, που μαρέσει πολύ. Φυσικά, τ' αν γόνατά σου δεν θά μ' αν χωρούν να καθόμαστε όλοι μαζί. "Αλλά όταν εγώ θά πηγαίνω στο κυνήγι, θά κάθονται τ' αν παιδιά μου πάνω σου, τ' αν καθένα με τη σειρά του.

Νά π' αν τήν αλήθεια, ο Μέν' "Αλέξαντρος μου φάνηκε πολύ εγωιστής· τήν άνάπauσή του μόνο κοίταζε. Συλλογίσθηκε όμως και τ' αν μ' αν νύχια—τ' αν είχα ιδεί ποσούτερο στο τζάμι—και για να μ' αν θυμώσι, του άποκρίθηκε εύγενικά:

— Ναι, ναι! με μεγάλη μου χαρά θα γνωρίσω την κυρία γάτα σου και τα γατάκια σου, που θα είναι βέβαια χαριτωμένα.

Τη στιγμή εκείνη έφτασε κι' η Λουλού... Ψέμματα καυχήθηκε ύστερα στη Μαμμά πως αυτή έδιωξε «τό φοβερό γάταρο». Καθόλου! «Ο Μέν» Άλέξαντρος έφυγε μονάχος του. Με τη μεγαλύτερη περιφρόνηση κι' αφοβία άκουσε τα «Τσίτ! τσίτ!» της Λουλούς. Και βγήκε με περηφάνεια και με αξιοπρέπεια όπως του ταιρίαζε.

(Άκολουθεί)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΑΘΗΝΑ·Τ·ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΔΙΑΣΥΡΜΟΣ

Άγαπητοί μου,

ΑΚΟΥΣΤΕ τί μ'ας είπε μια μέρα ο καθηγητής μας, μου έλεγε προχθές η έγγονή μου που πηγαίνει στην Δ' Γυμνασίου. Είναι, σημειώστε, πολύ καθαρουσάκος· ούτε νάκουση δεν θέλει τη δημοτική! Μ'ας έδιδασκε τις πέντε αίσθήσεις και στην αρχή μ'ας τις ονόμαζε: όσσεις, άκοή, γεύσεις, όσφορησις, άφή. Και πρόσθεσε: «Έτσι θα τις λέτε πάντα· όχι όπως τις λένε οι μαλλιαροί: βλεπούστρο, άκούστρο, γεύστρο, μυρίστρο, πιάστρο»... Οι άλλες γέλασαν, εγώ άπόρησα: Άλήθεια, έτσι λένε τις πέντε αίσθήσεις; Ποτέ δεν άπάντησα αυτές τις παράξενες λέξεις σε δημοτικιστικά βιβλία ή στη «Διάπλασι» που γράφεται στη δημοτική. Πού τις βρήκε ο καθηγητής μας; Πήτε μου, σ'ας παρακαλώ.

— Νά σου πω, παιδί μου. Άπλούστατα, ο καθηγητής σας τις έφτιαξε, τις έπλασε, ή τις άκουσε από άλλον που τις είχε πλάσει, και σ'ας τις είπε για να διασύρει, να γελοιοποιήση τους δημοτικιστές—άλήθεια, αυτές οι λέξεις είναι πολύ γελοίες—και να σ'ας έμπνεύση αντιπάθεια προς τη δημοτική γλώσσα. Άλλά σ'ε βεβχίω πώς κανένας ποτέ δημοτικιστής, ούτε μαλλιαρός, όπως λέμε τους υπερβολικούς, τους άκρους, δεν είπε και δεν έγραψε ποτέ άκούστρο ή πιάστρο!...

— Τό κατάλαβα κι' εγώ, φώναξε η έγγονή μου, τό ύποπτεύθηκα· ήταν σάτυρα...

— Και δυστυχώς, πολύ συνηθισμένη! Όχι μόνο ο καθηγητής σας, αλλά και πολλοί άλλοι καθαρουσάκοι, γλωσσαμύντορες, έχθροι της δημοτικής, σκαρώνουν τέτοιες γελοίες λέξεις και τις άποδίδουν στους δημοτικιστές ή τους μαλλιαρούς.

— Συκοφαντία! Έκαμε η έγγονή μου.

— Ναι, συκοφαντία και διασυρμός. Και την αρχή την έκαμε κάποιος έξυπνος με τό όνομα 'Ηλέκτρα. Ξέρεις, ήλεκτρον στην κοινή μας γλώσσα είναι κεχοιμπάμι. Ο έξυπνος λοι-

πόν είπε πως οι μαλλιαροί την 'Ηλέκτρα του Σοφοκλέους τη μεταφράζουν... Κεχοιμπάμι!

— Ναι, ξέρω! φώναξε γελώντας η έγγονή μου· και τόν Παλαιολόγο... Παλιουκούντα, άλήθεια!

— Μπράβο! Έσύ, βλέπω, τ'ας ξέρεις όλα. Ναι, συκοφάντησαν τους δημοτικιστές πως και τόν Κωνσταντίνο Παλαιολόγο, τόν έθνικό μας ήρωα, τόν λένε Κώτισο Παλιουκούντα! Διασυρμός, σου λέω.

Η έγγονή μου έμεινε λίγο σκεπτική. Κι' άξαφνα είπε:

— Μά για σταθίτε!... Τώρα θυμώμαι κάτι περίεργο... Όταν καθόμαστε στο Φάληρο, αντίκρι στο σπίτι μας ήταν ένα σχολείο... Ο δάσκαλος εκεί ήταν πάρα πολύ δημοτικιστής, αυτό τό ήξερα... Μια μέρα, άπάντησα άπέξω ένα μικρό μαθητή που τόν γνώριζα. Έκανε τό διέλειμμά του στον ήλιο. «Τί μάθημα έχετε αυτή την ώρα;» τόν ρώτησα. «Ίστορία», μου άπάντη. «Και πού βρισκόσαστε τώρα;» Ξαναρωτώ. «Στόν Κώτισο τόν Παλιουκούντα!» μου άπάντη φυσικώτατα τό παιδί.

— Έ, αυτό, παππού, πως τό εξηγείτε; — Ά! έσύ συμπεραίνεις πως ο δάσκαλος, επειδή ήταν πολύ δημοτικιστής, τόν Παλαιολόγο τόν έλεγε πραγματικώς στο παιδί Παλιουκούντα;

— Χμ! Ξέρω κι' εγώ; Έτσι τουλάχιστο υπέθεσα τότε. Και να σ'ας πω την άλήθεια, άγανάκτησα.

— Άδύνατο! Ποτέ ένας δάσκαλος, κι' ο πιδ δημοτικιστής, δεν θα δνόμαζε έτσι, σοβαρά, τόν Παλαιολόγο. Άλλά να σου πω τί θα συνέβη: Γελώντας, ή και θυμωμένος, θα έλεγε στο παιδί: «Θά μιλήσουμε για τόν Κωνσταντίνο Παλαιολόγο, που οι έχθροι της δημοτικής μ'ας συκοφαντούν πως τόν λέμε Παλιουκούντα». Κάτι τέτοιο τέλος πάντων. Κι' ή δεν τό κατάλαβε ο μικρός εκείνος μαθητής, ή έσύ δεν κατάλαβες πως σου τό είπε κι' άστείο...

— Μπορεί, έκαμε η έγγονή μου. Βέβαια, κάτι τέτοιο θα συνέβη. Γιατί κι' εγώ δεν μπορώ τώρα να φαντασθώ πως ένας δάσκαλος θα τόλεγε σοβαρά...

Έδω σταμάτησε η όμιλία μας,

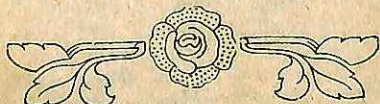
γιατ' ήταν άργά κι' έπρεπε να φύγω.

(Με την έγγονή μου δεν καθόμαστε στο ίδιο σπίτι· εκείνη κάθεται με τους γονείς της στην Κυψέλη). Άν έξακολουθούσε όμως ή όμιλία μας, θα της έλεγα και για κάποιες άλλες λέξεις, που φαίνονται τό ίδιο γελοίες σάν την άκούστρο και την Κεχοιμπάμι, και πολλοί νομίζουν πως τις φτιάχνουν κι' αυτές οι μαλλιαροί, ενώ είναι πραγματικώς λέξεις της δημοτικής, φυσικές, γνήσιες, που ο ποιητής, ο συγγραφέας, έχει κάθε δικαίωμα να τις μεταχειρίζεται όταν πρέπη. Και για παράδειγμα, θα της έφερνα τη λέξη καταπίνας. Είναι άπό τό έλληνικώτατο καταπίνω κι' ο λαός λέει έτσι τό λαϊκό, τό λαρυγγα ή τόν οίσοφάγο. Τελευταία μάλιστα μεταχειρίστηκε αυτή τη λέξη κι' ο μεταφραστής της «Δωδέκατης Νύχτας», της κωμωδίας του Σαίπηρ που παίχθηκε στο Βασιλικό Θέατρο. Και πολλοί, καθώς την άκουσαν άπό τό στόμα του Βεάκη, ξύνισαν τ'αυτούς τους. Τους φάνηκε μαλλιαρή, φτιαστή, σάν εκείνες τις άλλες. Και διαμρτυρήθηκαν: τέτοιες λέξεις θάκοιμε κι' άπό την έθνική μας σκηνή!

Άλλά τί άδικο πού είχαν! Γιατί όχι μόνο γνήσια δημοτική, καθώς σ'ας είπα, είναι ή λέξη· όχι μόνο εύνόητη και για όσους την άκονε πρώτη φορά, αλλά και χρειαζόταν στο μέρος που την έβαλε ο μεταφραστής: Την έλεγε ένα κωμικό πρόσωπο της κωμωδίας κι' ή λέξη είχ' εκεί ένα κωμικό χρώμα, που δεν θα τό είχε βέβαια ή λέξη λαρυγγας. (Μιλούσε δηλ. ένας άστειος μεθύστακας κι' έλεγε για τό κρασί που περνούσε άπό τόν καταπίονά του). Ήταν λοιπόν μια λέξη στη θέση της, μια λέξη ταιριαστή. Και ξέρετε ποτέ θάταν άταίριαστη; Άν την έβαζε κανείς σ' ένα σοβαρό μέρος δράματος, όπου μόνο ο λαρυγγας θα είχε θέση, ή σ' ένα έγχειρίδιο Ανατομίας—έπιστημονικό βιβλίο—όπου θα ταιρίαζε μόνο ο οίσοφάγος. Χρειάζεται μεγάλη προσοχή στην εκλογή των λέξεων. Όταν τις ξέρει κανένας καλά, κι' όταν έχη τόν κοινό νοΰ και τό γλωσσικό αίσθημα, μπορεί να διαλέγη, σ'ε κάθε περίπτωση, την πιδ ταιριαστή, την πιδ κατάλληλη. Κι' είναι, βλέπετε, και περιστάσεις που πρέπει να πη, όχι λαρυγγας, ούτε οίσοφάγος, αλλά, για κωμικό αποτέλεσμα, καταπίνας.

Σ'ας άσπάζομαι

ΦΑΙΔΩΝ

ΝΕΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΑΠ' ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

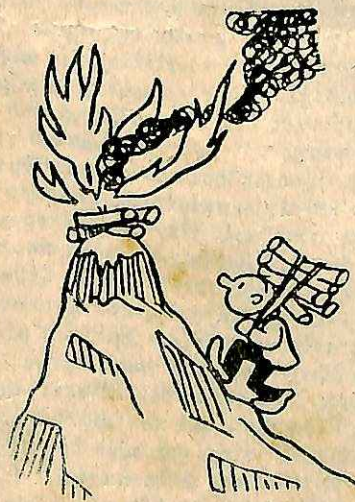
ΗΛΙΟΣΚΑΙ ΒΡΟΧΗ

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΝ

Πόσες φορές δεν θα σ'ας έτυχε να έτοιμασθήτε για να πάτε εκδρομή, να ετοιμάσετε και τ'α φαγητά σας και τ'α ρούχα σας, να βάλετε τό ξυπνητήρι στις πέντε, να κοιμηθήτε με χρυσά όνειρα και τό πρωί να ξυπνήσετε με κατακλυσμό· κι' όλα σας τ'α ώρατα σχέδια να ναυαγήσουν οίκτρά. Και πόσες πάλι φορές δεν θα διαβάσατε στην έφημερίδα ότι, στην τάδε έπαρχία έχει μήνες να βρέξη, ότι τ'α σπαρτά κινδυνεύουν να καταστραφούν κι' οι άγρότες έτοιμάζονται να κάνουν λιτανίες και να παρακαλέσουν τό Θεό να ρίξη επιτέλους μια βροχή για να τους σώση.

Βλέπετε, παρ' όλες τις προόδους της έπιστήμης δεν μπορούμε ακόμη να κανονίσουμε και τόν καιρό σύμφωνα με την έπιθυμία ή με τό συμφέρον μας. Άραγε όμως είναι άκατόρθωτο αυτό τό πράγμα; Προσπάθειες βέβαια και πειράματα έχουν γίνει πολλά, αλλά θετικό αποτέλεσμα δεν μπόρεσε κανένας να επιτύχη· έσχαμε τώρα. Τά άστεροσκοπεΐα κι' οι μετεωρολογικοί σταθμοί τό κόσμου ολοκλήρου λαβαίνουν κάθε μέρα ένα πλήθος γράμματα άπό διάφορους έφευρέτες που ο καθένας τους νομίζει πως βρήκε τό πιδ άποτελεσματικό μέσον για να παρατείνη τό καλοκαίρι ή να προκαλέση τη βροχή.

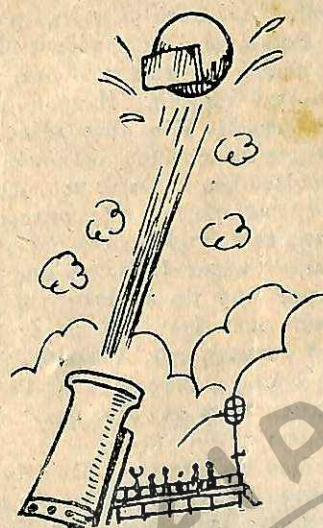
Π. χ. μερικοί προτείνουν να αναφθούν πελώριες φωτιές στις κορυφές των βουνών για να ζεσταθ ή άτμόσφαιρα και να διαλυθούν τ'α σύννεφα

Μερικοί προτείνουν να αναφθούν πελώριες φωτιές στις κορυφές των βουνών (Σελ. 17, στ. α')

Η ιδέα βέβαια αυτή είναι άπλη·σάν τ'αυτό του Κολόμβου, αλλά εκείνοι που τη σκέφθηκαν δεν θυμήθηκαν πως ο ζεστός άέρας έχει την ιδιότητα ν' άνεβαίνει ψηλά γιατί είναι ελαφρότερος άπό τόν κρύο. Οι φωτιές λοιπόν που θα άνάβονταν στις κορυφές των βουνών θα είχαν για άποτέλεσμα να ζεστάνουν τ'α άτμοσφαιρικά στρώματα στη στρατόσφαιρα μονάχα, ενώ κάτω στη γή οι άνθρωποι θα πάγωναν.

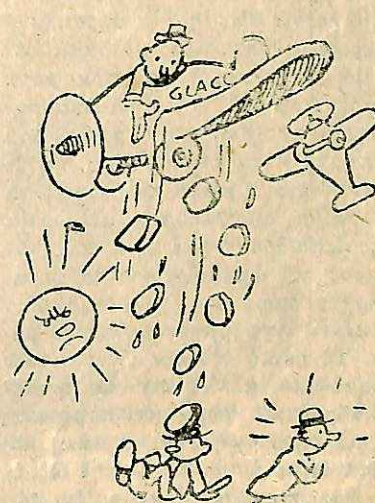
Άλλοι πάλι έφευρέτες που οι έπιστημονικές τους γνώσεις ήταν κάπως περισσότερο έξελιγμένες σοφίστηκαν ένα άλλο τρόπο. Πρότειναν να έκσφενδονισθ ή πέρα άπό την άτμόσφαιρα της γής ένας μικρός πλα-

Νά έκσφενδονισθ ή πέρα άπ' τη γή ένας μικρός πλανήτης (Σελ. 17 στ. β')

νήτης που ή επιφάνειά του θα ήταν ελόκληρη σκεπασμένη άπό άπειρους καθρέφτες.

Όσοι έχετε διαβάσει τό περίφημο μυθιστόρημα του Ίουλίου Βέρν «Άπό της Γής εις την Σελήνην» θα θυμάστε ότι για να πετάξη κανείς μια σφαίρα κανονισδ προς ένα άπό τους πλανήτες μας, να την κάνη δηλαδή να ξεφύγη άπό την έλξη της γής, πρέπει να της δώση μια ταχύτητα 11800 μέτρων τό δευτερόλεπτο. Άν ή ταχύτης αυτή είναι κάπως μικρότερη, δηλαδή 8000 μέτρα, ή σφαίρα που θα πετάξουμε δεν μπορεί να ξεφύγη όριστικά άπό την έλξη της γής, άλλ'· ούτε και μπορεί να πέση πάλι στη γή κι' έτσι μεταμορφώνεται σε δορυφόρο της γής, σε μια δεύτερη Σελήνη και θα είναι καταδικασμένη να στριφογυρίζη αιώνια γύρω, άπό τόν πλανήτη μας. Έπάνω λοιπόν, σ'

Κι' άλλος τρόπος δροσισμού για τό καλοκαίρι: Κοιμάτια πάγου να ρίχνονται με τό αεροπλάνο!...

αυτό τό δεδομένο βασίστηκαν εκείνοι που θέλουν να έκσφενδονίσουν τη σφαίρα με τους καθρέφτες. Χάρης στους καθρέφτες αυτούς τό φώς του ήλιου που θα χτυπούσε επάνω στον τεχνητό δορυφόρο θα ξαναγύριζε στη γή κι' έτσι θα είχαμε λιανκάδα χειμώνα καλοκαίρι.

Άλλοι πάλι έφευρέτες, αυτοί είναι φαίνεται εκείνοι που τους πειράζει περισσότερο ή ζέστη άπό τό κρύο, σκέφθηκαν με τί τρόπο να κάνουν δροσερώτερο τό καλοκαίρι... Ένας Άμερικανός έφευρέτης βρήκε ένα μέσον άπλούστατο. Νά στήσουν έδω κι' εκεί στις άμερικανικές πεδιάδες πελώριες κολώνες άπό πάγο που ατόματα θα δρόσιζαν τόν άέρα και θα δημιουργούσαν ρεύματα που θα έφθαναν ως τις πόλεις. Τό μόνο που δεν σκέφθηκε ο έξυπνος άμερικανός είναι ότι για κάθε μια άπό τις παγοκολώνες αυτές θα στείχιζε περί τό πέντε έκατομμύρια δραχμές. Η μέθοδος του λοιπόν δεν είναι και τόσο συμφερτική και δεν μπορεί να εφαρμοσθ ή τόσο εύκολα.

Πιδ σοβαρή ήταν μια άλλη ιδέα. Αυτός που την είχε δεν σκέφθηκε μονάχα πως να δροσίση την άτμόσφαιρα αλλά πως να προκαλέση και βροχή κατά την εποχή της ξηρασίας. Ο νοΰς του λοιπόν πήγε στο θεϊκόν δξύ που είναι ένα άπό τ'α πιδ ύγροσκοπικά χημικά σώματα, έχει δηλαδή την ιδιότητα ν' άπορροφά τό νερό. Άν π. χ. κόψετε ένα κλαρί άπό δέντρο και τό βυθίσετε μέσα σε θεϊκόν δξύ, τό δξύ θα άπορροφήση σε λίγα λεπτά όλο τό νερό που περιέχεται [στό κλαδί] κι' όταν θα τό

βγάλετε απ' εκεί θά είναι ξερό σαν να είχε κοπεί απ' το δέντρο πριν από ένα χρόνο. Ο έφευρέτης λοιπόν σκέφθηκε να ύφωθη ένα αεροπλάνο σε μερικές εκατοντάδες μέτρα κι' απ' εκεί ψηλά να σκορπίση στον άερα άρκετο θεϊκό δξύ. Αυτό θά άπορροφούσε άμέσως όλη την ύγρασία που θά ύπήρχε στην ατμόσφαιρα, θά γίνονταν πυκνά σύννεφα και φυσικά τά σύννεφα θά προκαλούσαν μια ώραία βροχούλα, δροσιτική για τους ανθρώπους κι' ωφέλιμη για τά φυτά. Υπάρχει όμως ένα μικρό έμπόδιο που κάνει άνεφάρμοστη αυτή τη μέθοδο. Τό θεϊκό δξύ δεν είναι μόνον ύγρασκοπικό, άλλ' είναι και τρομερά διαβρωτικό σώμα και πέφτοντας μαζί με τη βροχή αντί να κάνει καλό στα σπαρτά θά τά έκαιγε ως τη ρίζα, θά τρυπούσε τά κεραμίδια των σπιτιών, και όχι μόνο θά κατέστρεφε τά ρούχα των ανθρώπων, αλλά θά τους έκανε και φρικτά έγκαύματα στο δέρμα τους. Λοιπόν τέτοια βροχή καλύτερα άς λείπη.

Πολλοί σκέφθηκαν να προκαλέσουν βροχή με τόν ηλεκτρισμό άλλ' ή έπιστήμη απόδειξε πως τά ηλεκτρικά κύματα δεν έχουν καμμία επίδραση στη μεταβολή του καιρού. Υπάρχουν όμως άλλα κύματα που μπορούν να κλονίσουν τά ατμοσφαιρικά στρώματα. Αυτά είναι τά ήχητικά κύματα και μάλιστα εκείνα που λέγονται «δύψικνα», έχουν δηλαδή τόσους παλμούς ώστε δεν μπορούν να γίνουν άκουστά από ανθρώπινο αυτί. Την επίδραση από τά ήχητικά κύματα στα ατμοσφαιρικά στρώματα την ήξεραν από τόν παλιό καιρό και γι' αυτό οι ναυτικοί ρίχουν κανονίες για να σκορπίσουν την όμίχλη κι' οι άγρότες όταν φοβούνται πως θά ρίξη χαλάζι, ρίχουν βαρελότα στον άέρα και προκαλούν τόσο μεγάλο κραδασμό στην ατμόσφαιρα, ώστε τά σύννεφα αντί να ξεσπάσουν σε χαλάζι πέφτουν σε άπλη βροχή. Έτσι μπορούν να κατασκευασθούν ειδικές ήχητικές μηχανές τόσο δυνατές που ή λειτουργία τους να κατόρθωνε να προκαλέσει ή να σκορπίσει τη βροχή. Τό μόνο κακό είναι πως κάθε φορά που θά παρουσιαζόταν ανάγκη να χρησιμοποιηθούν τά ήχητικά μηχανήματα αυτά, οι κάτοικοι της περιοχής σε άκτίνα δέκα χιλιομέτρων θά έπρεπε να βάλουν τά πόδια τους στον ώμο κι' όπου φύγει-φύγει γιατί άλλοιώς θά κινδύνευαν να κουφαθούν για όλη τους τη ζωή.

Φαίνεται λοιπόν πως παρ' όλες τις έξυπνες ή σοφές ιδέες των διάφορων έφευρετών, τά πράγματα θά

μείνουν όπως ήταν την εποχή των παππούδων μας; Οι άνθρωποι τό χειμώνα θά βρέχονται και θά τουρτουρίζουν και τό καλοκαίρι θά ζεσταίνονται και θά ιδρώνουν. Κι' έ-

ως να είναι καλύτερα έτσι. Γιατί ποιάς ξέρει τί θά γινόταν αν προκαλούσαμε μια τέτοια άναστώνση στη φύση κι' αλλάζαμε την κανονική σειρά των εποχών.

ΕΡΕΥΝΗΤΗΣ

ΜΠΑΡΜΠΑ ΜΑΚΡΟΠΟΔΗΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ υπό JEAN WEBSTER

— Συνέχεια από τό προηγούμενο —

Η κυρία Λίππετ έρριξε μια αυστηρή ματιά στη Γερουσία που, καρφωμένη επάνω στην καρέκλα της, πήρε ύφος ένόχου, γιατί της φάνηκε πως αυτή τη στάση έπρεπε να πάρη μόλο που δεν θυμόταν κανένα έξαιρετικά ένοχοποιητικό σημείο στο ένδεικτικό της.

— Ο προορισμός των κοριτσιών που βρίσκονται στη δική σου σειρά είναι να βρούν μια θέση για να εργασθούν. Άλλά έσύ σε μερικά μαθήματα έκανε μεγάλες προόδους. Φαίνεται πως ή εργασία σου στα Άγγλικά ήταν λαμπρή. Η κυρία Πρίτσαρντ, που δεν είναι μόνο μέλος του δικού μας Συμβουλίου αλλά και του Συμβουλίου του σχολείου σου, μίλησε με την καθηγήτρια της ρητορικής που της είπε πολλά καλά για σένα. Επίσης ή κυρία Πρίτσαρντ μάς διδάσσε μια από τις εκθέσεις σου του σχολείου που έχει τόν τίτλο: «Η μαύρη Τετάρτη του Άσούλου».

Η ανήσυχη έκφραση της Γερουσίας τούτη τη φορά δεν ήταν προσωπιμένη.

— Μου φαίνεται πως δεν δείχνεις και τόσο μεγάλη ευγνωμοσύνη κοροϊδεύοντας τό ίδρυμα που έκανε τόσα για σένα. Εάν δεν είχες καταφέρει να δώσης κάποιον άστειον τόνο στην έκθεσή σου δεν θά σε συγχωρούσα, Ευτυχώς για σένα και για τό καλό σου, στέν κύριο... θέλω να πω στον Σύμβολο που έφυγε τώρα και λίγη ώρα, άρέσουν έξαιρετικά οι άστειολογίες. Κι' έτσι αυτή ή αυθαδεστάτη έκθεση που έγραψες, τόν έκανε να προσφερθώ να σε στείλω σ' ένα κολλέγιο για άνώτερες σπουδές.

— Σε Κολλέγιο;

Της Γερουσίας τά μάτια άνοιξαν διάπλατα. Η κυρία Λίππετ έχειρε τό κεφάλι της για να επιβεβαιώσει τά λόγια της.

— Ο γενναιόδωρος προστάτης σου έμεινε πίσω για να συζητήσουμε μαζί τους όρους. Είναι πολύ άσυνήθιστοι. Πρέπει να όμολογήσω πως ό κύριος αυτός κάνει λάθος. Έχει την πεποίθηση πως τό γράψιμό σου έχει κάποια πρωτοτυπία και θέλει να σε σπουδάσει για να γίνης «συγγραφέας».

Συγγραφέας; Η Γερουσία τά είχε χάσει πιά όλότελα. Δεν ήταν άξια να κάνει τίποτε άλλο παρά να έπαναλαμβάνη σαν ήχώ τά λόγια της κυρίας Λίππετ.

— Αυτή είναι ή επιθυμία του. Τι θά βγώ στ' αλήθεια απ' αυτό, θά τό δείξη τό μέλλον. Σου προσφέρει μια ύποτροφία έξαιρετικά γενναιόδωρη, ίσως μάλιστα περισσότερο γενναιόδωρη απ' ό,τι θά έπρεπε για ένα κοριτσιό σαν και σένα, που δεν είχε ποτέ δικά του λεπτά στα χέρια του. Άλλ' αυτός τά είχε κανόνισι όλα τά πράγματα από πριν και στις μικρότερες λεπτομέρειες κι' έτσι έγω δεν μπορούσα να τού φέρω καμμία αντίρρηση. Λοιπόν θά μείνης έδω μόλο τό καλοκαίρι, κι' ή κυρία Πρίτσαρντ είχε την καλοσύνη ν' αναλάβη να φροντίσει για τά ρούχα σου και για ό,τι άλλο σου χρειαστεί. Τά τροφεία και τά διδακτά σου θά στέλνονται απ' εθθείας στο Κολλέγιο, και θά σου στέλνονται και επί πλέον, κατά τά τέσσερα χρόνια που θά μείνης εκεί, τριανταπέντε δολάρια τό μήνα για τά άτομικά σου έξοδα. Με τό ποσό αυτό θά μπορέσης να βρίσκεσαι στο ίδιο επίπεδο με τις άλλες μαθήτριες και να μη στερησαι τίποτε. Τά χρήματα θά σου τά στέλνη ό ιδιαίτερος γραμματέας του κυρίου Συμβούλου κάθε μήνα κι' έσύ γι' άπάντηση θά στέλνης ένα γράμμα. Δηλαδή για να είμαστε έξηγημένοι, τό γράμμα δεν θά τό στέλνης για να ευχαριστήσεις για τά χρήματα, ό κύριος Σύμβουλος δεν θέλει ούτε να τού τά αναφέρει καν, αλλά για να τού γράφης τις προόδους σου στα μαθήματά σου και τις λεπτομέρειες απ' τη σχολική σου ζωή. Θά είναι σά να πούμε ένα γράμμα σαν κι' αυτό που θά στείλνες στους γονείς σου αν ζούσαν.

— Όλ' αυτά τά γράμματα θά τά στέλνης στον κύριο Τζών Σμιθ διά μέσου του ιδιαίτερου του γραμματέας. Ο κύριος Σύμβουλος δεν λέγεται φυσικά Τζών Σμιθ, μά προτιμά να μείνη άγνωστος. Έτσι για σένα δεν θά είναι ποτέ τίποτε άλλο παρά ό Τζών Σμιθ. Η αίτία που θέλει να τού στέλνης αυτά τά γράμματα, είναι γιατί νομίζει πως δεν υπάρχει άλλο κα-

λύτερο μέσο για να συνηθίσει κανείς να διατυπώνη λογοτεχνικά τις ιδέες του από την επιστολογραφία. Κι' έπειδή έσύ δεν έχεις οικογένεια για ν' άλληλογραφής μ' αυτήν, θέλει να γράφης σ' εκείνον τά γράμματα που θά έγραφες στην οικογένειά σου. Θέλει ακόμη να παρακολουθή και τις προόδους σου. Δεν θά σου άπαντήσει ποτέ στα γράμματά σου, ούτε θά δείξη ποτέ πως έλαβε όπ' όψι του ό,τι θά τού γράφης. Συχαίνεται την άλληλογραφία και έλπίζει πως δεν θά τού γίνης φόρτωμα. Άν τύχει και παρουσιαστεί καμμία περίπτωση που να είναι άπαραίτητο να άπαντήσει, — αν πρόκειται π. χ. να σε αποβάλουν από τό Σχολείο, πράγμα που έλπίζω να μη συμβή ποτέ—τότε θά συνεννοηθής απ' εθθείας με τόν κύριο Γκρίγκς, τόν γραμματέα του. Τά γράμματα αυτά που θά στέλνης κάθε μήνα, είναι για σένα ύποχρεωτικά. Είναι ή μόνη πληρωμή που σου ζητάει ό κύριος Σμιθ, και γι' αυτό πρέπει να τά στέλνης τακτικώτατα σε ώρισμένη ήμερομηνία, σαν να ήταν λογαριασμός που τόν πληρώνεις με τόν μήνα. Έλπίζω πως θά δείχνης πάντοτε τόν σεβασμό που πρέπει και θά φανής αξία της ύποτροφίας που σου προσφέρουν τόσο γενναιόδωρα. Μη λησμονήσης ποτέ πως θά γράφης σ' έναν από τούς Συμβούλους του Άσούλου Τζών Γκρίερ.

Η Γερουσία έρριχνε νοσταλγικές ματιές στην πόρτα. Βρισκόταν σε τέτοια ταραχή και υπερδιέγερση, που δεν έπιθυμούσε τίποτε άλλο παρά να γλυτώση από την πολυλογία της κυρίας Λίππετ και να μείνη μόνη της με τόν έαυτό της για να σκεφθή. Σηκώθηκε και έκανε ένα βήμα κατά πίσω για δοκιμή. Η κυρία Λίππετ τη σταμάτησε με μια κίνηση. Της παρουσίαζόταν μια μοναδική ευκαιρία για να δείξη τό ρητορικό της ταλέντο και δεν ήθελε να την αφήση να πάη χαμένη.

— Έλπίζω πως μέσ' στην καρδιά σου αισθάνεσαι άρκετή ευγνωμοσύνη για την έξαιρετική τύχη που σου έλαχε. Δεν παρουσιάστηκε σε πολλά κορίτσια στη δική σου θέση ή ευκαιρία να πάνε τόσο μπροστά στη ζωή τους. Πρέπει να θυμάσαι πάντοτε...

— Μάλιστα, μάλιστα, κυρία! Άν μου είπατε όλα όσα είχατε να μου πητε, καλύτερα να πηγαίνω, γιατί έχω να βάλω ένα μπάλωμα στο πανταλόνι του Φρέντυ Πέρκινς.

Η πόρτα έκλεισε πίσω της, και ή κυρία Λίππετ έμεινε με τό στόμα άνοιχτό και με τόν επίλογό της κομμένον στη μέση.

Τά γράμματα της μιας Γερουσίας "Αμποι στον κ. Μπάριμπα-Μακροπόδη-Σμιθ.

215 Φόργουσον-Χώλλ
24 Σεπτεμβρίου

Άγαπητέ καλέ Έπίτροπε, που στέλνεις τό όργανό στο Κολλέγιο.

Έφτασα! Χτές ταξίδεψα τέσσερες ώρες με τό τραίνο. Αισθάνεται κανείς ένα παράξενο συναίσθημα σαν ταξιδεύη, δεν είναι έτσι; Δεν είχα ξαναταξιδέψει ποτέ μου ίσαμε τώρα με τό σιδηρόδρομο.

Τό Κολλέγιο είναι τό μεγαλύτερο και τό πιο αξιολύμστο κτίριο που μπορούσα να φαντασθώ. Χάνομαι όποτε θά βγώ έξω από την κάμαρά μου. Την περιγραφή θά σάς την κάνω άργότερα όταν θά αισθάνομαι τόν έαυτό μου λιγότερο αποδλακωμένο. Θά σάς γράψω επίσης και για τά μαθήματά μου. Αρχίζουν τη Δευτέρα τό πρωτό και άπόψε είναι Σάββατο-βραδυ. Θέλησα όμως πρώτα να σάς γράψω ένα γράμμα, μόνο και μόνο για να κάνουμε γνωριμία.

Τί άστείο που μου φαίνεται να γράφω κανείς γράμματα σε κάποιον που δεν τόν ξέρει. Δηλαδή γενικά σε μένα μου φαίνεται περίεργο να γράφω γράμματα σε όποιονδήποτε. Δεν έχω γράψει περισσότερα από δύο ή τρία σε όλη μου τη ζωή ίσαμε τώρα, και γι' αυτό θά σάς παρακαλέσω να μην παρεξηγήσετε αν τό

γράμμα μου τούτο δεν σάς φανεί ύπόδειγμα στο είδος του.

Χτές τό πρωτό προτού να φύγω, ή κυρία Λίππετ κι' έγω είχαμε μια πολύ σοβαρή συζήτηση οι δύο μας. Με συμβούλεψε πως πρέπει να φέρουμε σε όλο τό υπόλοιπο της ζωής μου, και προ πάντος πως να φέρουμε στον ευγενικό κύριο που έκανε τόσα καλά για μένα. Πρέπει να προσπαθήσω να τού δείχνω μεγάλο σεβασμό.

Πως γίνεται όμως να δείξω σεβασμό σ' έναν άνθρωπο που τόν λένε Τζών Σμιθ; (*) Και σεις πάλι γιατί δεν διαλέγατε ένα όνομα που νάχη λίγη περισσότερη άτομικότητα. Έμένα μου φαίνεται τό ίδιο σαν να έγραφα γράμματα στον κύριο «μύλο του καφέ» ή στον άγαπητό «άνεμοδείκτη».

Σας έσκεπτόμουν πάρα πολύ όλο αυτό τό καλοκαίρι που πέρασε. Τό ότι υπάρχει κάποιος που δείχνει ένδιαφέρον για μένα, ύστερα από τόσα χρόνια που έζησα έντελώς μόνη μου στον κόσμο, με κάνει να αισθάνομαι κάτι, σαν να είχα βρεί μια οικογένεια. Μου φαίνεται σαν να έχω και έγω τώρα κάποιον δικό μου και αυτό είναι ένα πολύ ευχάριστο συναίσθημα. Όστόσο πρέπει να όμολογήσω, όταν καθήσω να σάς σκεφθώ ή φαντασία μου δεν με βοηθεί παρά πολύ

(*) Στην Άγγλία και στην Άμερική, τό Τζών και τό Σμιθ είναι τά κοινότερα όνόματα. — Σ. τ. Μ.

ΕΙΚΟΝΕΣ ΖΩΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

Η Ψάρινα χαμουρεύεται

(Από τόν Διεθνή Φωτογρ. Διαγωνισμό του Κοδάκ)

λίγο. Δεν ξέρω παρά τρία πράγματα για σάς :

I: Είσοθε ψηλός.

II: Είσοθε πλούσιος.

III: Μισείτε τα κορίτσια.

Φαντάζομαι πώς θα μπορούσα να σάς φωνάξω : « Αγαπητέ κύριε Μισογύνη ». Αλλά αυτό θα ήταν κάπως προσβλητικό για μένα. Ή « Αγαπητέ κύριε Πλούσιε », αλλά αυτό πάλι θα ήταν προσβλητικό για σάς, γιατί θα ήταν σά να θεωρούσα πώς το μόνο πράγμα που αξίζει σε σάς είναι τα χρήματά σας. Έπειτα, το να είναι κανείς πλούσιος, αυτό είναι ένα προτέρημα έντελως εξωτερικό. Μπορεί να μη μέινετε πλούσιος σε όλη σας τη ζωή. Ένα σωρό ξυπνοί άνθρωποι καταστρέφονται στο χρηματιστήριο. Όσο όμως για ψηλός, ά, ψηλός θα μέινετε ως που να πεθάνετε. Έτσι αποφάσισα να σάς λέω « αγαπητέ Μπαρμπα-Μακροπόδη ». Δεν πιστεύω να μου θυμώσετε. Είναι ένα χαϊδευτικό όνομα που θα μείνει μετάξυ μας, δεν θα το πούμε στην κυρία Δίππετ.

Το κουνούν των δέκα θα κτυπήσει σε δυό λεπτά. Η ημέρα μας χωρίζεται σε τμήματα με κουνούνισματα. Τρώμε, κοιμόμαστε και μελετούμε με κουνούνισματα. Είναι ένα πράγμα που ξυπνάει τα αίματα. Μου φαίνεται σαν να είμαι πυροσβέστης. Νά το, χτυπάει : Σβύστε τα φώτα ! Καληνύχτα !

Βλέπετε με πόση ακρίβεια κρατώ τους κανονισμούς—αυτό το χρωστώ στην ανατροφή που έπηρα στο « Α-συλο Τζών Γκρίερ ».

Με μεγάλο σεβασμό
Γερουσία Αμποι

Προς τον κύριο Μπαρμπα-Μακροπόδη-Σμιθ

1η Οκτωβρίου

Αγαπητέ Μπαρμπα-Μακροπόδη

Αγαπώ το Κολλέγιο και σάς αγαπώ και σάς που με στείλατε σ' αυτό. Είμαι πολύ, μα πολύ ευτυχισμένη και βρίσκομαι όλη την ώρα σε τέτοια υπερδιέγερση, που δύσκολα με πιάνει ύπνος το βράδυ. Δεν μπορείτε να φαντασθήτε τί διαφορετικό που είναι από το « Ασυλο Τζών Γκρίερ ». Ούτε στον ύπνο μου δεν είχα όνειρο ποτέ μου πώς μπορούσε να υπάρχει στον κόσμο ένας τέτοιος τόπος. Αυπάμι με την καρδιά μου τον καθένα που δεν είναι κορίτσι και δεν μπορεί να έρθει εδώ πέρα. Είμαι βέβαιη πώς το Λύκειο όπου πηγαίνατε όταν ήσαστε μαθητής, δεν μπορεί να ήταν τόσο ωραίο.

Η κάμαρά μου βρίσκεται ψηλά σ' έναν πύργο που τον χρησιμοποιούσαν για θάλαμο των μεταδοτικών νοση-

μάτων προτού να κτισθώ το καινούριο νοσοκομείο. Στο ίδιο πάτωμα του πύργου με μένα μένουν κι' άλλα τρία κορίτσια : Μιά « Μεγάλη », που φοράει γυαλιά και που όλη την ώρα μας παρακαλεί να είμαστε κάπως πιο ήσυχες. Και δυό « Νεοφερμένες », ή Σάλλυ Μάκ-Μπράντ κι' ή Τζούλια Ρούτλεϊτζ Πέντλετον. Η Σάλλυ έχει κόκκινα μαλλιά και μία μυτίτσα σηκωμένη στον άερα, και είναι πολύ καταδεκτικό κορίτσι. Η Τζούλια είναι από μια απ' τις πλουσιότερες οικογένειες της Νέας Υόρκης και δεν έριξε ακόμη τα μάτια της επάνω μου. Οι δυό τους κάθονται μαζί στην ίδια κάμαρα, κι' ή Μεγάλη κι' ή γω έχουμε χωριστά δωμάτια. Συνήθως στις νεοφερμένες δεν δίνουν χωριστά δωμάτια γιατί είναι πολύ λιγούτα. Μά έμένα μου το έδωσαν χωρίς καν να το ζητήσω. Καθώς φαίνεται ή επιμελήτρια δεν βρήκε σωστό ν' αναγκάσει ένα κορίτσι από σοβαρή οικογένεια να κατοικήσει στην ίδια κάμαρα μ' ένα έκθετο. Αυτό όμως έχει και τα καλά του, καθώς βλέπετε.

Η κάμαρά μου είναι βορειοδυτική με δυό παράθυρα και με ωραία θέα. Όταν έχει κανείς ζήσει δεκαεφτά λόκληρα χρόνια στον ίδιο θάλαμο με άλλα είκοσιδυό παιδιά, αισθάνεται μεγάλη ανακούφιση όταν βρεθώ μόνος του. Για πρώτη φορά μου παρουσιάστηκε ή ευκαιρία να φωνασκώ με τη μη Γερουσία Αμποι. Και νομίζω πώς αρχίζει να μ' άρεση.

(Ακολουθεί)

ΓΕΡΟΥΣΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

ΠΕΡΙΜΕΝΟΝΤΑΣ

Όταν ή Αγγλία αποφάσισε να διαλύσει για οικονομία τα ελληνικά συντάγματα, ο Τσώρτς κάλεσε τον Κολοκοτρώνη στη Νεάπολη. Όπου πήγε ο ίδιος. Τότε ήθελε να συνεργαστούν και κεί, μα αυτός έμεινε στη Ζάκυνθο. Αν οι μεγάλοι της γης ξεχνούσαν την πατρίδα του, δεν έπρεπε να την ξεχάσουν και τα παιδιά της. Δικό της ήταν το αίμα τους. Αυτό και μόνο θα της χάριζε το λυτρωμό.

Από τα δεκαπέντε χρόνια που έμεινε στη Ζάκυνθο ο Κολοκοτρώνης, τα έξη μονάχα έζησε με το μισθό του αξιωματικού. Μόλις διαλύθηκε το επιτελείο—αυτό διατηρήθηκε δυό χρόνια πιο πολύ απ' τα συντάγματα—ξανθυμήθηκε τη δουλειά που είχε πιάσει στην αρχή. Έκαμε ζωή άψεγάδιαστη. Ήτανε τίμιος στις δόσοληψίες του, ήξερε να μεταχειρίζεται

καλά το χρήμα χωρίς τσιγγουνιές μα και χωρίς σπατάλη, είχε πλήθος φίλους που στην ανάγκη τους δάνειζε « άτόκως », όπως έγραφε στα κατάστιχά του, δε μεθούσε, δεν κάπνιζε, δεν έπαιζε χαρτιά, δεν έκαμε τον παλληκαρά έξω από τη μάχη, λάτρευε τη μητέρα του σαν εικόνα, τιμούσε τη γυναίκα του, και έπνιγε τον καιμό της δικής του άγραμματοσύνης, φροντίζοντας όσο μπορούσε για τη μόρφωση των παιδιών του.

Τους είχε δασκάλους φημισμένους, και τον Πάνο τον έστειλε σά μεγάλωσε στην Κέρκυρα να σπουδάσει στην Ακαδημία. Αυτό το παιδί έπαιζε τάρχατα στα δάχτυλα και στις διακοπές έξηγουσε στον πατέρα του κομμάτια από τ' άθανάτα έλληνικά έργα, κομμάτια που τον έρρίχνανε σε βαθύ στοχασμό και σε συγκίνηση.

Το σπιτάκι του ήτανε καθαίο, γεμάτο άγάπη. Όλη ή φαμίλια πήγαινε τις Κυριακάδες στην εκκλησιά και ήτανε μια χαρά να βλέπει κανένας πλάι στην τρεμάμενη καπετάνισσα τρία Έλληνάκια με τις χιονάτες φουστάνες, δυό κόρες που τις είχε καμάρι ο κόσμος, και το άντράκι που όσα κι' αν είχε περάσει αντίκριζε με λεβεντιά κι' έλπίδες τη ζωή !

Μα ώρες ώρες οι έλπίδες παίρνανε μέσα στην καρδιά του Γέρου του Μωριά τη μορφή της πιο πονεμένης λαχτάρας. Κρατώντας το μικρό του γιό τον Κολλίνο—χαϊδευτικό του Κωνσταντίνος—απ' το χέρι, ανέβαινε μαζί του το δρόμο του κάστρου και από το ψήλωμα κάρφωνε τα μάτια στα μακρινά αγαπημένα βουνά.

Και λέει το λαϊκό τραγούδι :

Τι έχεις, πατέρα μου, και κλαίς και βαρύναι
[να στενάξεις ;]
— Γλέπω τη θάλασσα πλατεί και τον Μω-
[ρίαν αλάργα,
με πήρε το παράπονο και το μεγάλο ντέρτι.

Δεν του έφευγε ή πίστη ότι θα πήγαινε μια μέρα εκεί με σκοπό μεγάλο, με έντολη μεγάλη. Όμως ρωτούσε ολοένα και πιο βαριά :

— Πότε ; .. πότε ;

Τα χρόνια κυλούσανε σιωπηλά και ή αγωνία έσκαβε όλο και με βαθύτερ' αυλάκια τη μορφή του.

Μά νά !

Ήρθε ή ώρα για την απάντηση.

(Διακνεί)

ΕΙΡΗΝΗ ΓΑΛΑΝΟΥ

ΑΙΣΩΠΕΙΟΙ ΜΥΘΟΙ

ΛΕΑΙΝΑ ΚΑΙ ΑΛΩΠΗΞ

Με τη Λεαίνα ή Αλεπού τα βάνει, Που μονάχα ένα παιδί έχει κανει
Και της λέει κι' εκείνη με καμάρι :
« Ναί, μονάχα ένα, μα λιοντάρι ! »
ΤΟΥΤΑ ΠΑΠΑΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΙΚΡΗ ΣΤΙΧΟΥΡΓΙΚΗ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Συχνά βλέπω στην Άλληλογραφία—στις « Απορρίψεις » προπάντων—να συσταίνω ή διάπλασι σε νεαρούς ποιητές « να επιμεληθούν τη στιχουργία τους ». Άλλοτε να τη ρωτούν : « πώς θα μάθω να κάνω καλούς στίχους ; » Και τη διάπλασι ν' απαντά : « Μελέτα τους στίχους των δοκίμων μας ποιητών, διάβασε όμως και καμμιά Στιχουργική ». Άλήθεια, μόνο με τη μελέτη των καλών ποιητών μαθαίνει κανείς—πρακτικά να πούμε—να στιχουργή όρθά. Χρειάζεται όμως και κάποια θεωρία, πρέπει να ξέρη ο νεαρός στιχουργός, ο αρχάριος, και τους στοιχειώδεις κανόνες αυτής της τέχνης, που μερικώς είναι δύσκολο να τους βγάλει μόνος του από τη μελέτη των ποιητών. Πρέπει δηλαδή να διαβάσει και μια απλή Στιχουργική.

Δυστυχώς, απλή, μικρή, πρακτική να πούμε πάλι, Στιχουργική στη γλώσσα μας δεν υπάρχει. Οι υπάρχουσες είναι πολύ μεγάλες, πολύ θεωρητικές, πολύ... συζητητικές—γιατί ή Νεοελληνική Στιχουργία παρουσιάζει και πολλά « ζητήματα »—καλές μόνο για μεγάλους, ή για ειδικούς, που θα μπερδευαν έναν αρχάριο και θα τον έκαναν να... ξεμάθει ίσως κι' εκείνα που τυχόν θα ήξερε. Είναι σαν τις μεγάλες Γραμματικές που γράφονται για φιλόλογους, κι' όχι σαν τις μικρές που έχετε σεις στο σχολείο... Κι' ενώ συλλογίζομαι την άμχανία ενός παιδιού, που θάπαιρνε, κατά τη σύσταση, μια τέτοια Στιχουργική για μεγάλους, θυμήθηκα πώς, έδω και πολλά χρόνια, είχα γράψει και δημοσιεύσει στη « Διάπλασι » μια « Μικρή Στιχουργική » για παιδιά. Θυμήθηκα ακόμα πώς άρεσε και του Παλαμά, που διάβαζε τότε τη « Διάπλασι » με τα μικρά του παιδιά, και μου είπε πώς « τάλεγα σωστά, πώς ή Στιχουργική μου έκανε απλά, ευκολονόητα και τα πιο δύσκολα πράγματα, και πώς στον καθένα μπορούσε να χρησιμεύσει ». Είπα λοιπόν με το νου μου : Γιατί να μην ξαναδημοσιεύσω, για τα σημερινά παιδιά, την παλιά μου εκείνη « Μικρή Στιχουργική » ; Τη βρήκα, τη διάβασα, την ξαναγράψα—γιατί είδα πώς είχε ανάγκη από μερικές αλλαγές και προσθήκες, ακόμα πώς έπρεπε να γραφτεί στη σημερινή μας γλώσσα κι' όχι στη σχολαστική εκείνη που γράφαμε το 1896 !—και τη δημοσιεύω.

Όπως μου είπε τότε κι' ο Παλαμάς, « μπορεί να χρησιμεύσει στον καθένα ».

ΓΕΝΙΚΑ

Στιχουργική ονομάζεται ή τέχνη που διδάσκει τους κανόνες της καλής στιχουργίας, δηλαδή πώς να συνθέτουμε καλούς στίχους.

(Τέχνη καθαυτή είναι ή στιχουργία, ή αυτή ή ποίηση. Αλλά όταν οι αρχαίοι έλεγαν Γραμματική, Ρητορική κτλ. έννουσαν τέχνη : « Η γραμματική τέχνη, ή ρητορική τέχνη κτλ. » Έτσι κι' ή στιχουργική τέχνη).

Για να συνθέτουμε κανείς καλούς στίχους δεν είναι κι' απαραίτητο να ξέρη Στιχουργική. Άρκει νάχη καλό αυτί από φυσικό του, και να το γυμνάσει διαβάζοντας καλά ποιήματα. Έτσι θα μάθει να διακρίνει τα λάθη του μέτρου και να ταποφύγει, χωρίς να ξέρη ακόμα τους κανόνες. Το ίδιο συμβαίνει και με τη Μουσική. Όταν έχω κανείς καλό αυτί και το γυμνάσει ακούγοντας καλά μουσικά κομμάτια, δεν είναι ανάγκη να διαβάσει θεωρία της Μουσικής, να περάσει τα διάφορα Σολφέζ, για να διακρίνει τα μουσικά λάθη, τις παραφωνίες. Και κομμάτι ακόμα μπορεί να συνθέσει χωρίς νάχη μάθε τους κανόνες. Πάντα όμως πιο σίγουρος είναι όταν τους ξέρη. Γι' αυτό οι μουσικοί σπουδάζουν τη θεωρία, και γι' αυτό οι ποιητές σπουδάζουν τη Στιχουργική. Α-διαφορο άν, κι' αυτοί κι' εκείνοι, όταν σπουδάζουν, βλέπουν πώς μαθαίνουν και πράγματα που τα ήξεραν κιόλα από την πείρα τους. Είναι όμως και μερικά άλλα που μόνο ή θεωρία, μόνο ή Στιχουργική θα τους τα διδάξει. Ω, πολλά !...

Τέσσερα πράγματα διακρίνουν τον έμμετρο λόγο (*) από τον πεζό :
Α'. Το μέτρο, ή ο ορισμένος αριθμός των συλλαβών κάθε γραμμής (στίχου).
Β'. Ο ρυθμός ή ο τόνος.
Γ'. Η τομή.
Δ'. Η ομοιοκαταληξία (ρίμα).
(Και τα τέσσερα αυτά μαζί, κι' όχι μόνο ο ορισμένος αριθμός των συ-

λλαβών, ή ο ορισμένος αριθμός των συλλαβών, ή ο τόνος, ή η τομή, ή η ομοιοκαταληξία).

Β'. Ο ρυθμός ή ο τόνος.

Γ'. Η τομή.

Δ'. Η ομοιοκαταληξία (ρίμα).

(Και τα τέσσερα αυτά μαζί, κι' όχι μόνο ο ορισμένος αριθμός των συ-

(*) Λέμε τον έμμετρο κι' όχι τον ποιητικό, γιατί τον ποιητικό λόγο—την ποίηση—δεν τον διακρίνει απ' τον πεζό μόνο το μέτρο. Τα στιχουργήματα δηλαδή δεν είναι πάντα και ποιήματα. Η. χ. αυτό :

Το εις την ύποτεινουςαν τετράγωνον, εν
[μόνον,
Ίσοιται με το άθροισμα των δύο τετρα-
[γώνων

λαβών κάθε γραμμής—στίχου—αποτελούν το Μέτρο. Γι' αυτό ή Στιχουργική λέγεται και Μετρική).

Α'. ΤΟ ΜΕΤΡΟ Η Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΣΥΛΛΑΒΩΝ

Όταν έχετε μπροστά σας, γραμμένο ή τυπωμένο, ένα στιχούργημα, το πρώτο που θα παρατηρήσετε είναι πώς αποτελείται από γραμμές—στίχους—που έχουν επάνω κάτω το ίδιο μέτρο. (Και στα πεζά βέβαια οι γραμμές είναι ισόμακρες, δεν τελειώνουν όμως πάντα με δόκτερη λέξη, όπως στα στιχουργήματα παρά ή λέξη στο τέλος της γραμμής κόβεται όπως έρχεται καλύτερα στο γραφικό ή στον τυπογράφο). Αν μετρήσετε τώρα τις συλλαβές σ' ένα στιχούργημα, θα βρήτε πώς όλοι οι στίχοι—ή τουλάχιστο οι αντίστοιχοι : πρώτος και τρίτος, δεύτερος και τέταρτος, πέμπτος και έβδομος και καθέτης—έχουν τον ίδιο αριθμό συλλαβών. Η. χ. :

Έπέσανε τα Γιάννενα σιγά να κοιμηθώνε,
Έκλεισαν τα μάτια τους, έσβύσανε τα φώτα,
Η μάνα σφίγγει το παιδί βαθιά στην αγκα-
[λιά της...

οι στίχοι αυτοί έχουν όλοι από δεκαπέντε συλλαβές. Αυτοί πάλι :

Κι' εκεί μέσα κατοικοῦσες
Πικραμένη, ντροπαλή,
Κι' ένα στόμα κατερούσες
« Έλα πάλι ! » να σου πη.

έχουν από όχτω συλλαβές ο πρώτος κι' ο αντίστοιχός του τρίτος, κι' από έφτά ο δεύτερος κι' ο αντίστοιχός του τέταρτος. Και τέλος αυτοί :

Τους δαίμονες της σιέλλει
Η των Τσατάφων γέννα
Αυτούς
Σαν πειραχά λείνα
Να καταράνη θέλει
Θητιούς.

έχουν από έφτά συλλαβές ο πρώτος κι' ο τέταρτος, από όχτω ο δεύτερος κι' ο πέμπτος, κι' από δυό ο τρίτος κι' ο έκτος—αντίστοιχοι πάντα.

(Ακολουθεί)

ΓΡ. Ε.

Απερ αι δύο ετεραι πλευραι αποτελοῦσι,
Και τοῦτο Πυθαγόρειον θεωρημα καλοῦσι.

Έχει μέτρο κι' ομοιοκαταληξίες, αποτελεί δηλ. έμμετρο λόγο, από ποίηση όμως ούτε ίχνος. Απεναντίας αυτό :

Στον ποταμό της Βαβυλώνας έκει κα-
θίσασαι και κλάψαις... Να κολλήση ή
γλώσσα μου στο λάρυγγά μου, αν σε ξεχά-
σω ποτέ, Ίσραουλήμ !

ούτε μέτρο έχει ούτε ομοιοκαταληξία τυ-
πικά, είναι λόγος πεζός. Κι' όμως είναι
ποίημα.

ΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΔΩΡΟ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ Η "ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ" ΤΟΥ 1935

Θαυμάσιος τόμος από 620 σελίδες.—400 εικόνες.—«Η Κληρονομιά του Φακίρη».—«Ο Αετός και το Άστρον».—«Από το άλλο μέρος του μαντρότοιχου».—«Η Οδύσσεια του Φουφούλη».—«Η Κιβωτός του Νώε» και άλλα της Κυρά-Μάρθας.—100 Διηγήματα, 75 Ποιήματα, 50 Αθηναϊκά και Έπιτολαι του Φαίδωνος κτλ. κτλ.

ΤΙΜΑΤΑΙ: Δρ. 115 ο τόμος ραμμένος, και δρ. 110 άρραφος. Ταχυδρομικά: διά το Έσωτερικόν ο ραμμένος δρ. 15, ο άρραφος δρ. 5. Διά το Έξωτερικόν δρ. 35, είτε ραμμένος, είτε άρραφος.

Λέξεων άργουν άκόμη) Έλληνικόν Άστέρα (εϋχαριστώ πολύ για την άκνέωση) χαιρετισμούς στον πάππο και στον μπαμπά, που αντιπροσωπεύουν την πρώτη και τη δεύτερη γενιά των συνδρομητών μου και σύ την τρίτη! Μικρόν Έρρόδοτον (ό κ. Παπαδόπουλος εϋχαριστεί όλη τη Μαθητική Συντροφιά) για τις εϋχές! Εϋαγγελίσαν Νάση (εϋχαριστώ πολύ για το ξεπάθωμα) Σπύρον Καραμάνον (Οδηγόν και λυσόχαρτο έστειλα) Σοφίαν Καλούρη (εϋχαριστώ πολύ για την άναγένωση, το ξεπάθωμα και τα τόσο καλά λόγια ξεχωριστά με συγκίνησε το γραμματάκι σου!) Σανθόν Δόνιμον (όλες οι λύσεις δεκτές, όχι, σ' αυτές τις Άσκήσεις ή όρθογραφία τηρείται από το μήκος δέν γίνεται οίκος, μήλος και) Δημ. Έμμ. Μελισσηνόν, Σαλωνίτισσαν, Μελίαν Πετροκοκκίνον, Τάκην Συντριβελόπουλον, Γλασεμιάν, Ζακυνθινούλαν, Ποθούλαν και Άριάδνην Κούμαρη κτλ. Είς όσας επιστολάς έλαβα μετά την 10 Δεκεμβρίου, θάπαντήσω στο έρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ του 277ου Διαγωνισμού. Αί λύσεις του φυλλαδίου τούτου δεικται μέχρι 14 Φεβρουαρίου.

8. Λεξιγραφος

Άντωνυμία με τα έφτά
Τά χρώματα άν ένωσης,
Έναν Αιγύπτιο—σωστά—
Θεό θά φανερώσης.

Κλέφτης του 21

9. Συλλαβόγραφος

Με το πρώτο του γελάμε,
Μά με άλλο τραγουδάμε,
Και το τρίτο λέει πως ζει.
Άπ' τα νέφη χαμωμένο
Κάτι βλέπουμε πεσμένο,
Και τα τρία άν πάν μαζί.

Χριστιάνα

10. Μεταγραμματισμός

Σοφοϋ άρχαίου άλλαξετε
Μονάχα το λαμό,
Και—φρίκη! παρουσιάζεται
Τεράστιο έρπετό.

Κεραμίδιος Γάτος

11. Δημῶδες Αίνιγμα

Μιά βαρκούλα φορτωμένη
Σέ σπηλιά τρέχει και μπαίνει.
Συριανός

12. Πυράμις

+
* + *
* + * + *
* + * + * + *
* + * + * + * + *

Όριζοντίως έν των άνω: φωνήεν,
νήσος, γεωμετρικόν σχήμα, εποχή, πορθ-

μός της Εύρώτης.—Οί σταυροί καθεώς χώρα της Μικράς Άσίας.

Κίτρινη Άράχνη

21. Άκροστιχίς

Τόρχικά των κάτωθι ζητούμενων λέξεων αποτελούν ποταμόν της Εύρώτης:
1, Εϋώδες Άγθος 2, Ποίημα του Όμήρου 3, Βασιλεύς των Περσών 4, Πόλις της Άφρικής υπό τους Γάλλους 5, Βασιλεύς των Βαβυλωνίων 6, Κράτος ήνωμένο Άλλοτε με την Αυστρίαν 7, Έντομον Φθοροποιόν.

Γαρύφαλο

22. Έλλιποσύμφωνον

Οπασ—αηου

Πόλις των Όνείρων

23. Γρίφος

Πάν	T	T	X	X	αφ	αφ
τον	T	μαλ	νοϋ	X	αφ	αφ
	T		X		αφ	
				Βραιλιάνα		

ΛΥΣΕΙΣ

των Πνευμ. Άσκήσεων του φύλλ. 40

508. Ρά-Ρέα.—509. Λίρα-Λύρα.—510.

Τό ψαλλίδι.—511.

A Λ Σ

A Θ Ω Σ

A Ε Τ Ο Σ

A Δ Α Μ Α Σ

A Ι Δ Η Ψ Ο Σ

A Ρ Κ Α Δ Ι Ο Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

A Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Σ

512. Έν φωτι

φωτίζεσθαι. (Η

ανάγνωσις κατὰ

στίχον κανονι-

κώς).—513-517.

Τό πτερωτόν ει-

σαι το Γ: Γα-

ρύφαλον, ΑΓκυρα, λαΓωός, ΒόλΓας,

ΒελΓοάδιον.—518. Διά του Ο: Ρόδος,

νόμος, μούσχος, σπόρος. ΡΝ-ΜΣ—Έ-

ριν μίσει.—519. Άγαπώ τα περιπε-

τειώδη μυθιστορήματα (αγ άπ' ο, τα

περι π', έτη. όδοι, μυθ εις το, ρήματα).

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

[ΛΣ'—10]

ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ»

Σκοποί: Ξεπάθωμα, Διαγωνισμοί κλπ.

Πρόεδρος: Νεαρός Έρρόδοτος.—Γραμ-

ματεϋς: Έδριπίδης.—Ταμίας: Ναπο-

λέων.—Μέλη: Μωραϊτάκι, Παρισφάλ,

Νεαρός Ίππότης.

[ΛΣ'—11]

Επαναλαμβάνω: Διαβολάκι—Βέργη. Δέν

πειθόμαι άνευ βεβαιώσεως Διαπλάσεως.

Σεληνιώτικος Όρίζων

[ΛΣ'—12]

Ανταλλάσσω Μικρά Μυστικά. Άπαντώ

τάχιστα. Στείλατε: Δημήτριον Θανά-

πουλον, Καρატζα 40 Πισοαϊά, δια ΔΒ.

Ντόριαν Γκρέϋ

[ΛΣ'—13]

Χαιρετώ τον Διαπλάσσομο και ιδιαι-
τέρως τον Δόνιφον, Κυρίαρχο της
Ρής, Ρόζα Αίνα και Μαργιολάκι.

Μπουμπιλ

[ΛΣ'—14]

Ανταλλάσσω Μ. Μυστικά στείλατε:
Ανίδα Καλλιρρόην Βελέσου, Πατη-
σιων 89 Αθήναι, δια: Μπουμπιλ

[ΛΣ'—15]

Ο Σύλλογος Άρσκειάδων Ψυχικού
(=Σ. Α. Ψ.) ανακαινίζεται:

Πρόεδρος: Άρσκειάς Νο 7

Άντιπρόεδρος: Άρσκειάς Νο 12

Γραμματεϋς: Άρσκειάς Νο 9

Ταμίας: Άρσκειάς Νο 6

Μέλη: Άρσκειάς Νο 1, Άρσκειάς

Νο 2, Άρσκειάς Νο 3, Άρσκειάς Νο 4,

Άρσκειάς Νο 5, Άρσκειάς Νο 8. Άρ-

σκειάς Νο 10.

Ο σκοπός του Συλλόγου ως γνωστόν
είναι ή έγγραφη άπόρων παιδιών εις την
Διάπλαιν, ή διάδοσις της Διαπλάσεως,
Διαγωνισμοί.—Δ/σις: Ανίδα Δόλαν Βελέ-
σου, Πατησιων 89, Αθήνας.

[ΛΣ'—16]

Η Άρσκειάς Νο 11 κατόπιν ένός έπει-
σοδίου ήναγκάσθη να παραιτηθ ή από
τον Σύλλογό μας. Σ. Α. Ψ.

[ΛΣ'—17]

ΨΕΥΤΕΣ, ΒΑΛΤΕ ΤΑ ΔΥΝΑΜΑ ΣΑΣ.
Α' Διαγωνισμός του Σ. Α. Ψ.

[ΛΣ'—18]

Ο Σ. Α. Ψ. προκηρύσσει διαγωνισμόν
της μεγαλειότερας φευτιάς. Προθεσμία
έως 15 Φεβρουαρίου. Τ' αποτελέσματα θά
δημοσιευθόν στις 22 Φεβρουαρίου. Η
συμμετοχή είναι τρίπραχος.—Βραβεία: ό
Α' θά ζητήσει ένα τόπον της Διαπλάσεως
του έτους που προτιμά, και ό Β' θά δια-
λέξη ένα βιβλίο από την Βιβλιοθήκη της
Διαπλάσεως.

[ΛΣ'—19]

Διαπλάσσοι—ες, περιμένουμε άπαν-
τήσεις εις τον Διαγωνισμόν μας άπ'
όλους-ες. Ιδιαίτερος από τους Συλλόγους
και Ρόζα-Αίνα, Ούτιν, Μπουμπιλ, Πειραιω-
τάκι, Άγράμπελην, Δόνιφον, Κυρίαρχον
της Ρής. Σ. Α. Ψ.

[ΛΣ'—20]

Περιμένω τετραδιάκια—γράμματα και
κάρτες άπ' όλους-ες. Δις έγω,
Άρσκειάς Νο 7

[ΛΣ'—21]

Μπουμπιλ, τί κάνει το συνονόματο
σκυλάκι σου; Άρσκειάς Νο 7

[ΛΣ'—22]

Διαπλάσσοι—ες, όχι μονάχα ανταλλάσ-
σω Μ. Μυστικά, αλλά και αλληλογρα-
φώ. Στείλατε (ΛΣ'—9). Ζουζού